

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ВІДДАНОСТІ ЗЕМЛІ У ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЇ АГРАРІЇВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Пеліхатий А. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Військовий стан формує комплекс додаткових загроз для діяльності аграрного сектору, зокрема пов'язаних із підвищеною небезпекою обстрілів, поширенням мінної загрози та істотним психологічним виснаженням працівників. За таких умов особливого значення набуває збереження високого рівня ситуаційної пильності, навіть коли трудові процеси мають звичний характер. У цьому контексті психологічні аспекти безпеки та поведінкові реакції персоналу в ризикованих виробничих ситуаціях стають критично важливими для забезпечення безпечного функціонування аграрних підприємств.

Регулярне здійснення поведінкового аудиту є дієвим механізмом оцінювання реального дотримання працівниками норм та процедур охорони праці, що дозволяє своєчасно ідентифікувати небезпечні моделі поведінки до того, як вони можуть трансформуватися у виробничі інциденти. Водночас урахування психології ризику дає змогу пояснити, чому персонал іноді схильний до свідомого чи невідомого порушення вимог безпеки. На такі відхилення впливають поспіх, сформована звичка, орієнтація на попередній досвід [1, с. 96], а також підвищений рівень стресу чи фізичної та емоційної втоми.

У ситуації воєнного стану питання підтримання безпечної поведінки працівників, їх психологічної стійкості та здатності адекватно реагувати на загрози набувають визначального значення для мінімізації ризиків та забезпечення безперервності аграрного виробництва.

Підвищення рівня готовності персоналу до дій у кризових ситуаціях потребує системного підходу, який включає цілеспрямовані інструктажі з акцентом на поведінкові аспекти безпеки та алгоритми реагування на небезпечні події. Важливо формувати відкриту комунікативну атмосферу, в якій працівники не лише поінформовані про потенційні ризики, а й готові повідомляти про порушення без страху негативних наслідків.

Доцільним є залучення фахівців із психології та охорони праці для підтримання сприятливого психологічного клімату, спостереження за змінами в емоційному стані працівників та вчасного реагування на прояви втоми, стресу чи тривожності, які можуть знижувати їхню здатність приймати раціональні рішення. У таких умовах безпечна поведінка постає не лише як дотримання встановлених норм, а як елемент організаційної культури [2, с. 332], заснованої на довірі, взаємній підтримці та відповідальності.

Піклування про психологічне благополуччя працівників слід розглядати як ключовий фактор забезпечення стабільної продуктивності, збереження життя та здоров'я персоналу, а також як стратегічну передумову сталого розвитку аграрного сектору України в умовах воєнних викликів.

У воєнних умовах, коли стабільність набуває ознак дефіциту, аграрний сектор є одним із ключових символів суспільної стійкості [3, с. 332]. Представники сільськогосподарських підприємств не лише забезпечують продовольчу безпеку, а й відтворюють в громадській свідомості образ непохитності та віри у майбутнє розвиток країни.

Стійкість аграріїв виявляється у здатності продовжувати професійну діяльність за умов постійної невизначеності, підвищених ризиків та зовнішніх загроз. Їхня щоденна робота демонструє готовність підтримувати безперервність виробничих процесів, попри складні та часто непередбачувані обставини.

Військовий стан актуалізує потребу у швидкій адаптації до трансформованих економічних та безпекових реалій [4, с. 427]. Це може передбачати перегляд структури посівів, коригування технологій обробітку ґрунту або оптимізацію використання наявних ресурсів з метою збереження та підвищення врожайності. У таких умовах важливу роль відіграють професійний досвід, гнучкість мислення та здатність фермерів приймати ефективні управлінські рішення навіть за обмеженої інформації [5, с. 66].

Мотиваційні фактори діяльності аграріїв суттєво пов'язані з їхньою глибокою відданістю землі, яка часто становить важливий елемент індивідуальної та родової ідентичності. Земля сприймається не лише як ресурс, а як складова історичної спадщини та основа життєздатності місцевих громад. Саме відчуття відповідальності за збереження цього спадку та забезпечення продовольчої стабільності є одним із ключових стимулів продовження роботи навіть у ситуаціях підвищеної особистої небезпеки.

Таким чином, діяльність аграріїв у воєнний період є виявом високого рівня професійної та громадянської стійкості, що має важливе значення для підтримання національної безпеки та соціальної стабільності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Марченко Д. Д. Адаптація молодих спеціалістів-менеджерів в умовах цифровізації кадрової політики об'єктів господарювання. *Modern Economics*. 2025. № 50(2025). С. 95–102. DOI: 10.31521/modecon.V50(2025)-13.

2. Іваненко В. С. Інструментарій стратегічного управління персоналом у сільському господарстві: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Глокалізаційні аспекти інноваційного розвитку економіки». Одеса : ОНЕУ, 2025. С. 332–334. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22739>

3. Сухорукова А., Житняковська А. Менеджмент і маркетинг в умовах турбулентності: адаптація до нової парадигми економічного розвитку: матеріали III всеукраїнської наукової конференції студентів та молоді «Проблематика і перспективи сталого розвитку України в аспекті синергії інтеграції економіки, бізнесу та HR-інжинірингу». Хмельницький: ХНУ 2025. С. 457–459. URL: [tps://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22289](https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22289)

4. Курепін В. М., Курепін Д. В., Іваненко В. С. Цивільний захист: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв: МНАУ, 2025. 491 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20130>

5. Курепін В. М., Іваненко В. С. Застосування цифрових технологій у сільському господарстві для досягнення цілей сталого розвитку. *Modern Economics*. 2024. № 47(2024). С. 62–69. DOI: 10.31521/modecon.V47(2024)-09